

**Suomen Fyysikkoseura ry.
TOIMINTAKERTOMUS 1.1.–31.12.2005**

Hallitus ja toimihenkilöt

Hallitus

professori	Keijo Hämäläinen pj.	HY
professori	Kalle-Antti Suominen vpj.	TuY
professori	Timo Jääskeläinen	JoY
professori	Jukka Maalampi	JY
dosentti	Mikko Saarela	OY
professori	Martti Puska	TKK
professori	Tapio Rantala	TTY
johtaja (dosentti)	Juha Ylä-Jääski	Teknoliiteollisuus ry.

Pääsihteeri

VTM Ella Hänninen

Osa-aikainen WYP2005 -projektikoordinaattori

Tekn. yo. Milla Karvonen

Hallitus kokoontui toimintakauden aikana viisi kertaa.

Jäsenet

Seuran jäsenrekisterissä oli toimintavuoden alussa 1014 henkilöjäsentä. Toimintavuoden aikana seuraan liittyi 44 varsinaista ja 10 nuorta jäsentä. Toimintavuoden aikana poistettiin tai erosi yhteensä 74 jäsentä.

Fyysikkoseurassa on toimintavuoden lopussa 994 henkilöjäsentä. Heistä on nuoria 54, varsinaisia 937 ja kunniajäseniä 3.

Yhteisöjäsenenä seuraan kuuluu Suomen Matemaatikko- ja Fyysikkoliitto ry. ja kannatusjäsenenä Teollisuuden Voima Oy.

Toimintaperiaatteet

Seura on tänä toimintakautenaan toimintaperiaatteidensa mukaisesti tukenut ja edistänyt fysiikan tutkimusta, opetusta ja harrastusta sekä harjoittanut tätä toimintaa edistävää tiedottamista maassamme. Lisäksi seura on antanut pyydettäessä esityksiä, lausuntoja ja selvityksiä seuran tavoitteita tukeviin tehtäviin ja käyttötarkoituksiin sekä on ylläpitänyt suhteita alan kansainvälisiin sisar- ja kattojärjestöihin.

Kokoukset ja tapahtumat

Fysiikan päivät 2005

39. Fysiikan päivät järjestettiin Dipolissa, Espoossa 17.–19.3.2005. Ohjelmatoimikunnan puheenjohtajana toimi prof. Risto Nieminen ja järjestelytoimikunnan puheenjohtaja oli prof. Martti Puska.

Päiville osallistui 462 osanottajaa. Päivät avasi seuran puheenjohtaja Tapio Rantala ja avajaisissa puhuivat opetusministeri Tuula Haatainen sekä Teknillisen korkeakoulun rehtori Matti Pursula.

Päivien ohjelma koostui yleisesitelmistä, rinnakkaisistuntoesitelmistä, posterinäyttelystä, vuosikokouksesta, jaostojen kokouksista sekä laite- ja kirjanäyttelystä. Lisäksi päivien ohjelmaan kuului torstaina Espoon kaupungin vastaanotto ja perjantaina iltajuhla Dipolissa. Yleisistunnoissa pidettiin 10 kutsuttua esitelmää. Rinnakkaisistuntoja pidettiin 14, joissa kussakin oli useita esitelmiä. Posteriesittelyjä pidettiin sekä torstaina että perjantaina. Vuosikokous oli perjantaina 18.3.2005. Puheenjohtajana toimi prof. Juhani Keinonen. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat.

Nobel-yleisöluento

Vuoden 2005 fysiikan Nobel-palkinnon saajista kutsui Fyysikkoseura perinteiseen tapaan joulukuussa virallisesti vieraakseen prof. T. Hänschin ja prof. J. Hallin pitämään yleisesitelmän. Huolimatta jäsentemme aktiivisesta tuesta kutsuprosessissa nobelistit eivät muiden valittavien yhteensattumien vuoksi tänä vuonna onnistuneet sovittamaan Suomen vierailua joulukuun ohjelmaansa. Prof. Hall on kuitenkin alustavasti lupautunut luennoimaan Suomessa kesäkuussa 2006, jolloin Fyysikkoseura pyrkii järjestämään Nobel-yleisöluennon.

Fysiikka näkyväksi (Fysiikan vuosi WYP2005)

Fysiikan vuotta on Suomessa vietetty näkyvästi, ja seura on osaltaan osallistunut aktiivisesti erilaisille kohderyhmille suunnattuihin tapahtumiin. Lisäksi seuran jäsenet ovat kotipaikoillaan järjestäneet useita laajaa kiinnostusta saaneita yleisötapahtumia, jotka ovat saavuttaneet positiivista näkyvyyttä myös mediassa. Fysiikan vuoden tapahtumista ja niistä saaduista kokemuksista on valmisteilla erillinen selvitys, jota voidaan käyttää pohjana fysiikan outreach-toiminnan jatkamiseksi. Kooste fysiikan vuoden tapahtumista tullaan julkaisemaan fyysikkoseuran kotisivujen uudessa osoitteessa <http://www.fyysikkoseura.fi/wyp2005>.

Tukeminen ja avustukset

Seura tuki pienellä rahallisella avustuksella Oulun ja Jyväskylän fyysikkokerhoja sekä myönsi Oulun fyysikkokerholle 20 kappaletta Fysiikan Kustannus Oy:n kirjaa "Minne menet maailmankaikkeus?" lahjoitettavaksi Oulun seudun lukioihin fysiikan ja Fyysikkoseuran toiminnan tunnetuksi tekemiseksi.

Seura palkitsi Fysiikan päivillä Otaniemessä parhaasta suullisesta esityksestä Anu Kankaisen Jyväskylän yliopistosta ja parhaasta posteriesityksestä Liisa Porran Helsingin yliopistosta.

Lisäksi seura osoitti hakemuksesta WYP2005 varoja ja tarvikkeita Fysiikan vuoden toimintaan.

Julkaisu- ja tiedotustoiminta

Arkhimedes

Seuran yhdessä Suomen Matemaattisen yhdistyksen ja Fysikersamfundet i Finland -yhdistyksen kanssa julkaisema Arkhimedes-aikakauslehti ilmestyi toimikauden aikana kuusi kertaa. Lehden painosmäärä oli 1900.

Lehden päätoimittajana toimi vuoden 2005 alusta prof. Hannu Koskinen. Seuran edustajina lehden valtuuskunnassa ovat (22.10.2001 alkaen) prof. Helena Aksela ja 25.10.2004 alkaen prof. Keijo Hämäläinen ja prof. Tuija Pulkkinen (16.10.2005 asti) ja prof. Katri Huitu 17.10.2005 alkaen. Toimituskunnassa toimi prof. Kalle-Antti Suominen. Lehden toimitussihteerinä ja taittajana on toiminut seuran pääsihteeri Ella Hänninen.

Physica Scripta

Seura jatkoi yhdessä Fysikersamfundet i Finlandin ja muiden pohjoismaisten fyysikkoseurojen kanssa Physica Scripta-lehden julkaisemista. Sen johtokunnassa Suomen fyysikkoseuroja edustavat prof. Matti Manninen ja varajäsenenä sekä toimituskunnassa prof. Risto Nieminen. Toiminta ei aiheuta seuralle taloudellisia kustannuksia.

Europhysics Letters

Suomen Fyysikkoseura on osakkaana Europhysics Lettersissä yhdessä muiden eurooppalaisten fyysikkoseurojen kanssa. Toiminta tuotti vuonna 2005 seuralle 243 euron voiton.

Europhysics News

Vuoden 1995 alusta kaikki Suomen Fyysikko seuran jäsenet ovat saaneet jäsenetuna myös European Physical Societyn jäsenlehden, Europhysics Newsin. Lehti ilmestyi vuoden 2005 aikana kuusi kertaa.

New Journal of Physics

Suomen Fyysikkoseura on lehden liitännäisjäsen. Seuran jäsenistä toimituskunnassa toimii prof. Markus Pessa.

WWW-sivut

Fyysikkoseuran kotisivut ovat sijainneet Helsingin yliopiston palvelimella. Sivuja on ylläpitänyt seuran pääsihteeri. Sivustoilla löytyvät seuran perus- ja yhteystiedot, fysiikka-aiheisia Internet-osoitteita ja ajankohtaisia tiedotteita.

SFS Fysiikan Kustannus Oy

Fysiikan Kustannus OY on seuran omistama kustannusyhtiö. Vuonna 2005 yhtiöllä ei ollut julkaisutoimintaa. Fysiikan Kustannus jatkaa yhteydenpitoa Tiedekustantajien liittoon, jonka tarkoituksena on valvoa pienten tieteellisten kustantajien etuja, lujittaa tieteellisten julkaisujen asemaa ja edistää liiton jäsenten välistä yhteistyötä.

Kansallinen toiminta**Paikallisosastot**

- Jyväskylän fyysikkokerho ry., pj. T. Enqvist
- Kuopion fyysikkokilta ry., pj. P. Vauhkonen
- Oulun fyysikkokerho ry., pj. M. Saarela
- Turun fyysikkokerho – Åbo Fysikerklubb ry, pj. V. Viljanen

Jaostot

- Epälineaarisen fysiikan jaosto, pj. J. Timonen
- Fysiikan opetuksen jaosto, pj. Jukka Maalampi
- Hiukkasfysiikan jaosto, pj. Kenneth Österberg
- Kiihdytinfysiikan jaosto, pj. A. Virtanen
- Laskennallisen fysiikan jaosto, pj. K. Nordlund
- Lääketieteellisen fysiikan jaosto, pj. S. Savolainen
- Synkrotronisäteilyjaos, pj. S. Manninen
- Teollisuusfysiikan jaosto
- Tähtitieteen ja avaruustutkimuksen jaosto, pj J. Huovelin

Muu kansallinen toiminta

Suomen Fyysikkoseura on Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsen. Valtuuskunnan hallituksessa varapuheenjohtajana toimii seuran edustajana prof. Juhani Keinonen, jonka henkilökohtaisena varajäsenenä on dos. Niklas Meinander.

Suomen Fyysikkoseura on Tekniikan Sanastokeskuksen jäsen. Seuran yhteyshenkilönä on pääsihteeri.

Suomen Akatemian luonnontieteiden ja tekniikan tutkimuksen toimikunnassa toimii hallituksen jäsen prof. Timo Jääskeläinen.

Seuran jäsenistä akatemiaprofessori Risto Nieminen on Valtion tiede- ja teknologianeuvoston jäsen 1.3.2005–29.2.2008.

Kansainvälinen toiminta**EPS**

Seura on osallistunut European Physical Societyn (EPS) toimintaan sen johtokunnassa (Council), työvaliokunnassa (Executive Committee), jaostoissa ja toimeenpaneivissa komiteoissa (Action Committee).

Council

Councilin kokoukseen Bernissä 7.-8.7.2005 osallistui seuran äänivaltaisena edustajana puheenjohtaja Keijo Hämäläinen, joka myös piti kutsutun esitelmän Suomen fyysikkoseuran toiminnasta.

Executive Committee

EC:n jäsenenä toimii seuran jäsen prof. Paul Hoyer.

SFS:n edustajat EPS:n jaostoissa:

High Energy and Particle Physics	prof. Jorma Tuominiemi
History of Physics Group	prof. (emer.) Peter Holmberg

SFS:n edustajat toimeenpaneivissa komiteoissa:

Applied Physics and Physics in Industry	prof. Markus Pessa
Mobility Committee	dos. Jouni Niskanen
Publications and Scientific Communication	dos. Claus Montonen (pj.)

IUPAP

Suomen Fyysikkoseuran hallitus on toiminut Suomen fysiikan kansallisena komiteana ja hoitanut yhteyksiä International Union of Pure and Applied Physicsiin. Vuonna 2005 järjestettiin 25. yleiskokous Etelä-Afrikassa (Cape Town 26.–28.10.). Fyysikkoseuraa edusti äänivaltaisena jäsenenä puheenjohtaja Keijo Hämäläinen. Yleiskokouksessa valittiin IUPAP:n jaostojen jäsenet. Suomi sai edustajan neljään jaostoon:

C.02 *Commission on Symbols, Units, Nomenclature, Atomic Masses & Fundamental Constants*, Juha Äystö (2005–08)

C.05 *Low Temperature Physics*, Mikko Paalanen, puheenjohtaja (2005–08)

C.12 *Nuclear Physics*, Dan-Olof Riska (2003–08)

C.18 *Mathematical Physics*, Antti Kupiainen, sihteeri (2005–08)

EUPRO

Seuran hallituksen jäsen Timo Jääskeläinen on European Union of Physics Research Organizationin Executive Groupin jäsen.

Talous

Seura saa pääasiallisen rahoituksen toimintaansa jäsenmaksutuloista. Jäsenmaksutuloja seuralle kertyi vuonna 2005 yhteensä noin 45000 €. Suomen Akatemian tuki seuralle on ollut viime vuosina vähäinen, 6 000 €, samaa luokkaa kuin Fysiikan päivien laitenäyttelyn tuotto. Suurimmat menoerät kohdistuivat julkaisu- ja kustannustoimintaan, henkilöstökuluihin ja EPS:n jäsenmaksuun. Edellisten lisäksi WYP2005-hankkeeseen on saatu merkittävää erillisrahoitusta pääsääntöisesti säätiöistä, joka budjetoitiin käytettäväksi tarkoitukseensa vuonna 2005.

Seuran talous on tasapainossa eikä jäsenmaksujen korotuspaineita ole. Tulevina vuosina asiaan voi vaikuttaa vuoden 2005 alusta lukien merkittävästi kohonnut EPS:n jäsenmaksu. Tilikauden taloudellinen tulos esitetään tilinpäätöksessä.